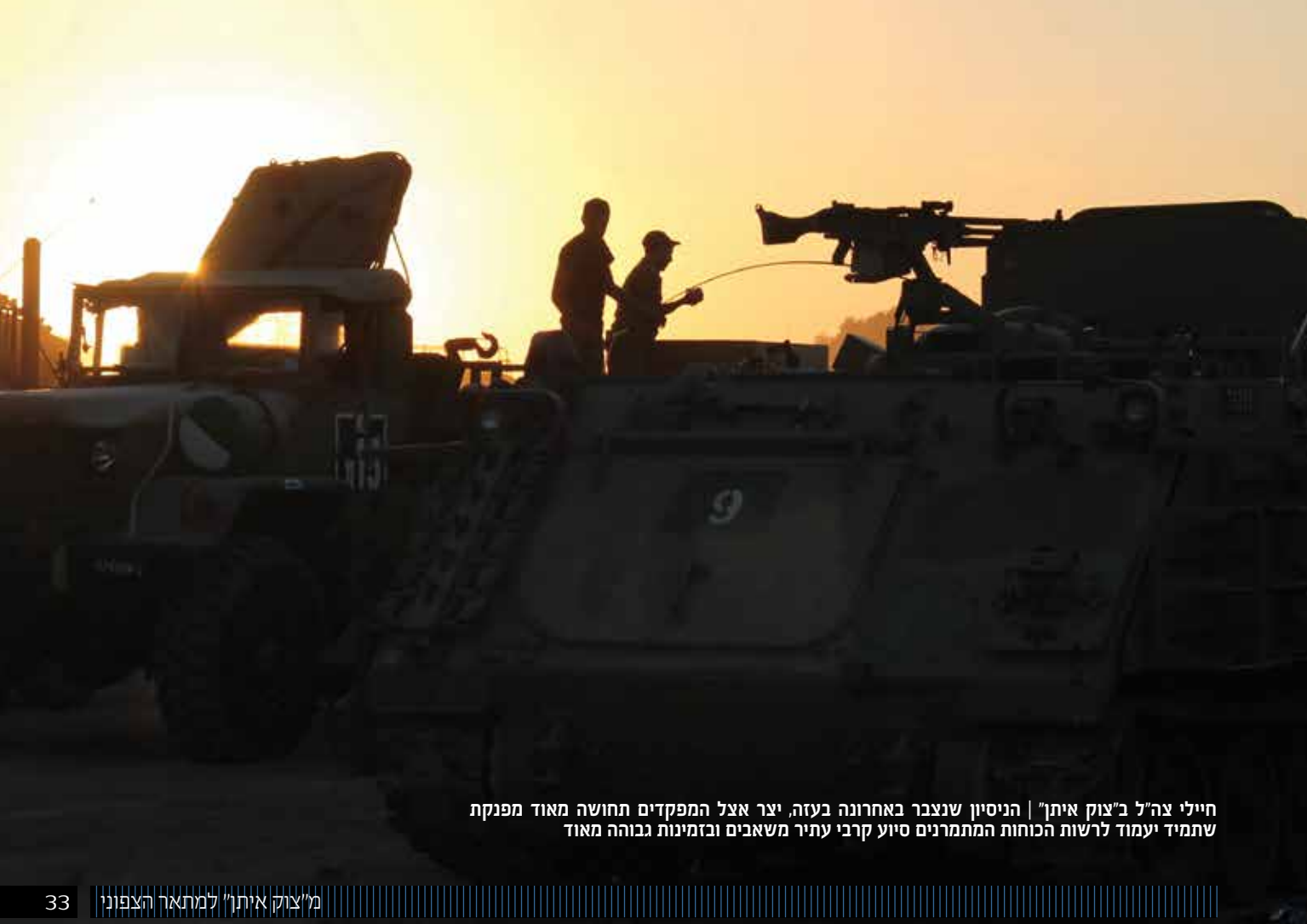

מ"צוק איתן" למתאר הצפוני

**לקחים טקטיים בלחימת הגדוד
מול אויב לא סדור**

ב"צוק איתן" נהנו גדודי צה"ל משפע של סיוע אש ומודיעין. בלחימה נגד החזבאללה הם לא יוכלו לצפות לשפע כזה, ויהיה עליהם ללמוד כיצד להפיק אש ומודיעין בעזרת האמצעים העומדים לרשותם

חיילי צה"ל ב"צוק איתן" | הניסיון שנצבר באחרונה בעזה, יצר אצל המפקדים תחושה מאוד מפנקת שתמיד יעמוד לרשות הכוחות המתמרנים סיוע קרבי עתיר משאבים ובזמינות גבוהה מאוד

מבוא: כן הפך הגדוד ל"קבלן פירוק יעדים בהספק גבוה"

במרבית העימותים הגדולים של צה"ל ב-20 השנים האחרונות - החל מהמבצעים שקדמו ל"חומות מגן", עבור דרך מלחמת לבנון השנייה ומבצעי עזה וכלה ב"צוק איתן" - אפשר להתרשם שצה"ל מטיל על הגדודים המתמרנים משימות דומות באופיין של התקפה לכיבוש ולטיהור של מרחב. ההבדלים, אם ישנם, נעוצים בסוג הקרקע והאויב: פעם אלה הם כפר או אתר שיגור בלבנון, ופעם - קסבה בחברון או מחנה פליטים בעזה, אך המתכונת היא די אחידה: התקדמות, התקפה וטיהור וחוזר חלילה ביעדים נוספים - עד סיום המערכה הכוללת (בדרך כלל עם כניסתה של הפסקת האש לתוקף).

גם בלי להכיר את מספר יעדי האויב במתאר אופרטיבי מסוים וגם בלי שנחשוף מידע על סד"כ הגדודים שצה"ל מטיל למערכה בתוכנית האופרטיבית, ברור כי בהיעדר מרכזי כובד מובהקים ובהיעדר נקודת הכרעה ברורה בארגונים כמו חזבאללה, יש כאן נוסחה חשבונאית פשוטה: X גדודים צריכים "לפרק" Y יעדים בתוך שבועות בודדים. המשפט הזה נכון ללבנון, נכון לעזה ובעצם לכל מערכה אסימטרית שבה מרכזי הכובד מפוזרים על פני מספר רב מאוד של יעדים ושל מערכים. כדי להכריע אויב מבואר נדרש צה"ל לפרוס "רשת" רחבה של גדודים על פני מרחב גדול מאוד.

הלכה למעשה ניתן להעריך כי צה"ל יהיה תמיד באי-ספיקה, שכן מספר הגדודים שיוטלו למערכה יהיה לעולם קטן משמעותית מסך היעדים שהצבא שואף "לפרק". לפיכך, כדי שצה"ל ישיג הכרעה מצטברת במהלכי התמרון, יידרש כל גדוד "לפרק" במהלך שבועיים-שלושה כמה וכמה יעדים ומתחמים של האויב. מהדברים האלה ניתן להסיק כי גדוד שמצליח לבצע בהצלחה את משימתו הראשונה לאחר חציית הגבול הוא גדוד טוב, אבל גדוד מצוין מסוגל להשלים במהלך המערכה מספר רב של מחזורי משימה (התקדמות, התקפה על היעד, השגת שליטה מבצעית, טיהור השטח, הגנה וכו').

ניתן אפוא לנסח את הנחת היסוד הבאה: במתארים הצפויים לנו

בשנים הקרובות גדוד מנצח הוא גדוד שיודע לתמרן בין כמה וכמה מערכי אויב, להצליח "לפרק" את המתחמים בפרקי זמן קצרים (48-72 שעות) ובמקביל שומר על אורך נשימה ועל רוח לחימה בלי לאבד את הרציפות ואת התנופה. כך מגיעים לתפיסה שלפיה הגדוד המתממן הוא "קבלן פירוק של יעדים בהספק גבוה".

המסקנה הזאת נשמעת לכאורה פשוטה וטריטוריאלי, אך המציאות היא שמפקדים רבים משקיעים את זמנם ואת מרצם בנוהלי קרב סדורים וארוכים ומפקדים את הפלוגות שלהם בביצוע התקפות יסודיות וממושכות. מג"דים רבים אינם מפנימים שמבחנם האמיתי אינו הביצוע המוצלח של המשימה הראשונה לאחר חציית הגבול הבין-לאומי, אלא הקצב שבו יידעו לבצע שוב ושוב את המשימות בהצלחה. לקו הגמר יגיעו אותם הגדודים הזריזים והגמישים שישכילו למצות באופן מיטבי לא רק את כוח האדם ואת האמל"ח אלא בראש ובראשונה את הזמן הקצר העומד לרשותם.

קיצור של כל מחזור משימה יתאפשר רק אם המג"דים יהפכו את נוהל הקרב החפוז לטבע שני ולא יראו בו אילוץ הנגזר מלחצי הרמה הממונה. לשם כך יש לאמן את הגדודים ואת הפלוגות כך שנוהלי קרב חפוזים יהיו מלכתחילה ברירת המחדל. לשם המחשה, במקום שאימון גדוד חי"ר במילואים יתחיל באימוני פרט, חוליה, כיתה ומחלקה ויגיע לשיא בתרגיל הגדודי (תרג"ד) רק בסיומו של שבוע האימונים, אפשר שגדוד המילואים יתגייס ישירות מהבית ל"שטחי כינוס". בזמן שהמפקדים מנהלים נוהל קרב חפוז, החיילים מצטיידים ומתכוננים לקרב בלוח זמנים צפוף, ובשעות הערב המוקדמות של היום הראשון לגיוס כבר יוצא הגדוד לקרב התקדמות אל היעדים.

בסיכום התרגיל הגדודי יוכל הגדוד לקיים גם הליך של למידה ("תחקיר חם") כך שהפערים והלקחים מהתרגיל הגדודי בתחילת השבוע יוכלו לבוא לידי ביטוי ולהשפיע על תוכנית האימונים הפרטנית בהמשך השבוע ברמת הפלוגה והמחלקות. מעבר לניצול הזמן המיטבי ושיפור תהליך הלמידה יספוג הגדוד את החוויה של לחץ הזמנים ושל המעבר משגרה לחירום שמאפיינים מצב אמת.

כוח צה"ל בגבול עם רצועת עזה ב"צוק איתן" | המודיעין הטקטי - הנדחף בזמן אמת לכוח המתממן - הגיע ב"צוק איתן" לאיכות כזו שהוא איים להדיח את אי-הוודאות מכס ממלכת הקרב.

רס"ן (מיל) אנשיל פפר
קצין אג"ם של גדס"ר חוד החנית (חטיבת צנחנים
במילואים)

פשיטות בסד"כ גדודי וחטיבתי עם כל מערך הסיוע הקרבי הנלווה. בספרות הצבאית ישנה התייחסות נרחבת לפשיטות ולמארבים ברמה הטקטית והמערכתית,¹ וניתן למצוא בה תפיסת עולם קרבית ותובנות טקטיות רלוונטיות מאוד ללחימה מול אויב מסוגו של חזבאללה, של חמאס ושל דאע"ש.

באמצעות חיבור המסקנות של הפרק הקודם ושל הפרק הנוכחי ניתן לגבש מסקנה אחת כוללת: בקרבות ובעימותים הצפויים לנו בשנים הקרובות ראוי - גם מקצועית וגם תודעתית - שתרחיש הייחוס של המג"ד יהיה מחזור של פשיטות ושל מארבים בסד"כ גדודי או חטיבתי על סדרת מערכים של אויב לא סדור כדי להשמיד אותו ואת תשתיותיו. זאת בלי שלאוב תהיה אפשרות לשקם את כוחו לפחות עד לסיום המערכה, ואילו לגדוד הפושט תיוותר די אנרגיה (כוח אדם, אמל"ח ורוח לחימה) לפשוט על המערך הבא.

המשימה: עצמאות הגדוד בתחומי האש, הלוגיסטיקה, ההנדסה והמודיעין

הניסיון שנצבר באחרונה בעזה, יצר אצל המפקדים תחושה מאוד מפנקת שתמיד יעמוד לרשות הכוחות המתמרנים סיוע קרבי עתיר משאבים ובזמינות גבוהה מאוד. הדבר בא לידי ביטוי בארבעה ממדים: הלוחמ"ם (לוחמה מבוססת מודיעין), האש (מהאוויר, מהים ומהיבשה), ההנדסה (כמות אדירה של חומרי נפץ ושל אמצעים הנדסיים) והלוגיסטיקה (לחימה צמודה לגבול).

המודיעין הטקטי - הנדחף בזמן אמת לכוח המתמרן - הגיע ב"צוק איתן" לאיכות כזו שהוא איים להדיח את אי-הוודאות מכס ממלכת הקרב. כמות האש שהומטרה על עזה יחד עם הפשטות והגמישות הלוגיסטיות הוסיפו גם הן לתחושה של לחימה בתנאי שפע. יתר על כן, גם מודלים אופרטיביים לעימות בצפון, המתורגלים בשטחי האימונים בתוך שטח ישראל בתיאום ובסנכרון הדוקים עם כל גורמי הסיוע הקרבי - ללא הכאב, הבלבול והמבוכה ששוררים בקרב האמיתית - מעצימים וצורבים עוד יותר בתודעת המפקדים הן ברמה האופרטיבית והן ברמה הטקטית את תחושת הרוויה של זמינות המודיעין, האש והלוגיסטיקה אף במתארים מורכבים ורחוקים. זמינות כזאת לא תתאפשר במערכה ממושכת בצפון מסיבות רבות

נוסף על כך, כדי שגדוד יוכל "לפרק" יעד אחר יעד, עליו לקצר לא רק את הפעולות בטרם קרב, אלא גם להיות מסוגל להתאושש במהירות בסיומו. על המג"ד לבנות אפוא את הכוח כך שיידע לבצע "מלא מחדש" באופן מהיר ואפקטיבי. מדובר הן בהיבטים הלוגיסטיים - פינוי נפגעים, הצטיידות בתחמושת, במזון ובמים, תיקון תקלות - והן ביכולת הנפשית של הלוחמים להתאושש מהקרב הקודם. מפקדים רבים נוטים להזניח את השלב החשוב הזה באימונים, אך יש לו השפעה מכריעה על יכולת הגדוד להגדיל את ההספק המבצעי שלו.

פשיטה ומארב במקום התקדמות והתקפה

בפרק הקודם נעשה שימוש במונח הלא מקצועי "פירוק יעד אויב" במקום במונחי התו"ל המקובלים: "צורת קרב: התקפה" או "הישג מבצעי: כיבוש". הבחירה הזאת נעשתה מפני שאם מתבוננים בעימותים של שני העשורים האחרונים, אפשר לזהות שהתכלית המבצעית במרבית המקרים אינה התקפה לשם תפיסת שטח אלא תמרון ליעד לצורך חשיפת התשתית האנושית והפיזית של האויב ביעד, השמדתה מהר ככל האפשר ותמרון ליעד הבא. הבחירה במילה "לפרק" אין מטרתה להמציא הישג מבצעי חדש, אלא לחדד את הנחיצות באימוץ גישה התקפית בעלת מאפיינים גמישים וזריזים יותר מאשר אלה המקובלים בקרב התקפה קלסי.

אומנם מהתו"ל אנו למדים שצורת הקרב "התקפה" וההישג המבצעי "כיבוש" ישימים גם להשמדת אויב לא סדור ללא תפיסת השטח, אולם לדעתי, אסור להסתפק בהגדרות טכניות, אלא יש לבחון גם את התודעה ואת הלך הרוח הנלווים להגדרה היבשה. התיאוריות בנוגע לצורת הקרב "התקפה" התפתחו והתגבשו במרוצת הדורות על פי הנחות יסוד שהן פחות רלוונטיות לקרבות נגד אויבים כמו חזבאללה, חמאס ודאע"ש. הטכניקות הקרביות, המזוהות עם קרב ההתקפה, מתבססות על יחסי כוחות של 1:3, על אויב סדור עם מערך פיקוד ושליטה ועם מרכזי כובד, על נוכחות פיזית של נכסי האויב בקרקע, על מערכים היררכיים מרמת הלוחם ועד רמת האוגדה וכיו"ב. אולם כיום אנחנו נלחמים, כידוע, ביחסי כוחות קוטביים (למשל, 400 לוחמים של צה"ל מנסים לאתר ולהשמיד 30 מחבלים), באויב חמקן שצץ ונעלם, במערכים מבוזרים ולא סדורים מרמת הלוחם ועד רמת הכפר או העיירה וכדומה. לכן, גם אם "מותר" לנו מבחינת התו"ל להחיל את צורת הקרב "התקפה" על מערכה נגד ארגוני טרור וגרילה, נדמה שצורות הקרב "פשיטה" ו"מארב" והישג מבצעי כמו "אתר והשמד" מתאימים יותר למודל של "פירוק יעדים בהספק גבוה" שתוארה לעיל. עם זאת יש ליצור כאן אבחנה חדשה: בניגוד לפשיטות המחלקתיות ("מעצרים"), המוכרות היטב ממשילות לשמירת הסדר ביו"ש, ובניגוד למארבים הצוותיים, שמוכרים לכל מי ששירת בעבר ברצועת הביטחון בלבנון, במקרה הנידון כאן מדובר בפשיטות מסוג אחר לגמרי -

ניתן להעריך כי צה"ל יהיה תמיד באי-ספיקה, שכן מספר הגדודים שיוטלו למערכה יהיה לעולם קטן משמעותית מסך היעדים שהצבא שואף "לפרק"

ומובנות. ההנחה היא שכאשר גדוד נמצא בעומק שטח האויב לאחר שבוע של לחימה, והוא מתכוון לקרב השלישי והרביעי שלו, תפחת מאוד זמינות הסיוע הקרבי הלא אורגני שתעמוד לרשותו. פער כזה בין תודעת השפע באימונים ובעזה לבין המחסור הקריטי הצפוי במלחמה עלול להכניס כל מפקד למצב של מצוקה ושל חוסר אונים. על אף שמבחינה רציונלית כף המאזניים בעימות עם כוח חזבאללה תמיד תיטה לטובת הגדוד הצה"לי, המג"ד, שהתרגל למנעמי האימונים, עלול להיקלע למצוקה קוגניטיבית ולחידלון מבצעי בגלל הסטייה החדה מהמצב שאליו הורגל בתרגילי אוגדה "תפורים" ובמערכות מצומצמות יחסית כמו "צוק איתן".

הבשורה הטובה היא שבתחום הפעלת האש והלוגיסטיקה הפער התודעתי יכול להיסגר בקלות יחסית, שכן הגדודים מתאמנים בכל מקרה - גם אם לא מספיק - בהפעלת הסיוע הקרבי האורגני שלהם (דרגים, פלוגת מפקדה ופלוגה מסייעת, כוחות ת"פ וכדומה) כך שפער הציפיות הוא בעיקר בהיקף ובכמות. לעומת זאת, בתחום המודיעין והאיסוף המצב הרבה יותר קריטי. הגדודים המתמרנים פיתחו במשך השנים תלות מוחלטת במודיעין מתוצרת אמ"ן ושב"כ. לתלות הזאת במודיעין מתלווה גם תלות באש המדויקת שמייצרות פלטפורמות חיצוניות מגיחות שפועלות אף הן על סמך אותו מודיעין מדויק ואיכותי שיחסר בשדה הקרב האמיתי. כאמור, גם אם יידרשו להם יום או יומיים כדי להתעשת, יידעו המפקדים בגדוד להתאים את עצמם למחסור בסיוע באש ובלוגיסטיקה חיצוניים וזאת באמצעות הפעלה מוגברת של האמצעים הקיימים בגדוד. אולם כאשר ימצא המג"ד את עצמו ללא מידע על הקרקע ועל האויב, הוא עלול להכניס את המסגרת ללחימה בלי שיהיה מודע לעצם קיום הפער. בניגוד לסיוע לוגיסטי ולסיוע באש, שחסרונם מורגש מיד בקינטיקה של הקרב ("איפה המטוסים והאש שהבטחתם לי?" יזעק המג"ד בקשר), היעדר המידע המודיעיני הרבה פחות מוחשי. כאשר מתרגלים לאורך שנים לקבל עזרים ומיקומי אויב ב"כפית", ולא מתאמצים להשיג אותם, אז חסרונם אינו נמצא כלל במודעות הכוחות עד שכבר מאוחר מדי. למען הסר ספק: מהפכת הלוחמ"ם והתמקדות אמ"ן במודיעין הטקטי היא הדבר הטוב ביותר שקרה לכוחות המתמרנים בשנים האחרונות. אולם ככל אמצעי טכנולוגי שמגיע מגורם חיצוני, יש להכיר גם בחסרונות של המידע ה"לעוס" וגם לדעת להתמודד עם מצבים שבהם הטכנולוגיה מפסיקה לפעול.

דרך הפעולה של גדוד עצמאי

את התלות של הגדודים במודיעין אנסה להמחיש באמצעות דרכי הפעולה של שני גדודים שקיבלו משימה לפשוט על יעד חזבאללה

בהיעדר מודיעין שמוגש להם ב"כפית":

הגדוד הראשון התרגל לתקוף יעד רק אחרי שאמ"ן סיפק לו את המידע, ואחרי שחיל האוויר, חיל הים והתותחנים הקצו לו מנת אש גדושה לפני כניסתו להתקפה. לכן גם בהגיעו לכפר ללא מודיעין מקדים הוא ממטיר על הכפר את כל מה שיש בארסנל. לאחר מכן נכנס הגדוד לכפר ההרוס ומתחיל לחפש בין ההריסות והגופות את תשתית האויב הסמויה מן העין. במקרה הטוב, אם המזל יאיר לו פנים, ימצא הגדוד את מבוקשו ויצליח לטהר את הכפר בתוך זמן סביר.

במקרה הרע (מה שכנראה יהיה במרבית המקרים) ימשיך הגדוד "להתבחש" בכפר במשך ימים בניסיונות עקרים לחפש את קצות החוט שיובילו אותו לחיכוך עם האויב המסתתר. עד שהגדוד יגיע למגע, הוא יבזבז זמן, תחמושת ואנרגיה, ואף אחרי השמדת האויב שבו הוא נתקל, עדיין יתהה המג"ד: "האם השמדת את כל התשתית? אולי יש כאן עוד פעילים? אולי יש עוד מנהרה שפיספסנו?" וחלילה, עם עזיבת הכפר, פתאום יצוצו להם מחדש לוחמי האויב שהסתתרו, יחדשו את הירי תלול המסלול לעבר ישראל ויזנו בגדוד או בכוח אחר שיגיע למקום בהנחה מוטעית שהמקום מטוהר.

הגדוד השני בדוגמה שלנו יגיע לכפר בשקט יחסי. הוא לא ימטיר על היעד אש, אלא יתייחס לכפר קודם כול כאל מערכת שיש להבין ולפצח בחוכמה. לכן המשימה הראשונה שיתכנן המג"ד היא סיור גדודי הכולל מארבים ושילוב מושכל של פטרולים חרישיים ורועשים (יש להדגיש: מבצעים לאיסוף מודיעין ופטרולים אינם צריכים להיות חשאיים. גם פטרול הונאה "אלים" או סיור טנקים הניבו במלחמות ישראל הרבה מאוד מידע חיוני לקראת התקפה - למשל באמצעות גירוי האויב לפתוח באש, מה שחושף את עמדותיו).

סיור מקדים לאיסוף מודיעין

תכליתה של משימת הסיור המקדים אינה התקפה או כיבוש, אלא חיכוך עם השטח, לימוד, איסוף מודיעין על הכפר וגיוש תמונת מצב מעודכנת על הקרקע ועל האויב. במשימה מהסוג הזה לקיחה בשבי של לוחם אויב תיחשב להישג ראשון במעלה, שכן המידע שיופק ממנו יהיה טרי ועדכני מהשטח הרוחש והמשתנה. המידע יכלול לא רק רשימה של לוחמי האויב שהסתובבו בכפר ביממה האחרונה, מיקום מאגרי האמל"ח והמלכודים, אלא גם תובנות ומידע דינמי כמו מהם היעדים שמבקש האויב להשיג, מהן הדפ"אות והתגבורות וחשוב מכול: מהו המוראל של הלוחמים. זהו מידע חיוני, גולמי ולא מעובד שלא נקבל בלוחמ"ם.

אם תשכיל מפקדת הגדוד או החטיבה לעבד ולהפיץ את המידע שנאסף, יוכלו צוותי הקרב הפלוגתיים (צק"פים) להיכנס ללחימה

בקרבות ובעימותים הצפויים לנו בשנים הקרובות ראוי - גם מקצועית וגם תודעתית - שתרחיש הייחוס של המג"ד יהיה מחזור של פשיטות ושל מארבים בסד"כ גדודי או חטיבתי על סדרת מערכים של אויב לא סדור כדי להשמיד אותו ואת תשתיותיו

יש לפתח טכניקות לחימה של פשיטות מודיעין שיאפשרו להתקרב ליעדים ללא הפעלת אש מסיבית

סיכום

ראינו אפוא כי אף שבעשורים האחרונים חוונו סדרת עימותים שהתאפיינו בלחימה איטית עתירת סיוע ואמצעים, על המג"דים להתכונן - מקצועית, תודעתית ונפשית - לכך שבעימות הבא בצפון מצופה מהם להוביל צוותי קרב גדודיים מתמרנים במחזור רצוף ומתמשך של פשיטות "אתר והשמד" על סדרה של מערכי אויב ובמקביל לשמר את התנופה, את הנועזות, את היצירתיות ואת רוח הלחימה של היחידה.

כמו כן, חרף ההתנסויות בתרגילים האופרטיביים ובעימותים בעזה, אל להם, למפקדים, להניח או לצפות שיקבלו מצה"ל סיוע קרבי חיצוני כלשהו. אדרבה, עליהם להכין תודעתית ולאמן מקצועית את כוחותיהם בהפעלת כל קשת הטכניקות של סיוע הקרבי - האיסוף המודיעיני, האש, ההנדסה והלוגיסטיקה - על בסיס יכולות אוטונומיות שלמות בתוך היחידה. רק תמרון רציף להשמדת עשרות אתרי אויב בהספק גבוה ובמקביל על ידי עשרות גדודים יאפשר לצה"ל לנצח במערכה הבאה.

במילים אחרות: יש לפתח טכניקות לחימה של פשיטות מודיעין שיאפשרו להתקרב ליעדים ללא הפעלת אש מסיבית. למען הסר ספק, אין כאן, חלילה, קריאה להימנע מהפעלת אש מקדימה ומסייעת למאמצי התמרון. אדרבה, בתנועה אל היעד וביעד יש למצות באופן מיטבי את כל אמצעי האש המסייעת. אולם דווקא כדי למצות היטב את האש ולרכז את מאמץ הסיוע למקומות הנכונים חשוב לוודא שתוכנית האש מחוברת לרעיון המבצעי. יש תועלת מועטה בלבד בהפעלת אש מסיבית ללא סנכרון הדוק עם האיסוף הטרי.

כדי לרכוש מיומנות בתחום של איסוף מל"ם יש להתאמן בתכנון פשיטות להשגת מודיעין לקראת ביצוע משימה. יש להקנות למ"פים וללוחמים את המיומנות ליצור בעת הצורך מגע פיזי עם האויב בלי לפתוח עליו מיד באש מכל הקנים. יש לחזק את יכולות האיסוף ועיבוד המידע בפלוגות, למשל באמצעות חקירת שבויים. יש ללמד את הקצינים המסייעים למג"ד כיצד לחקור שבויים, כיצד להפיק מהמידע שנאסף תמונת מצב ולייצר עזרים איכותיים על בסיס המידע הזה. למשל, מח"ט יכול לאמן את הגדוד בביצוע תרגיל גדודי ללא שום עזר ולהנחות אותו להשיג בשלב נוהל הקרב מידע שיאפשר לו לגבש תמונת מצב של השטח ושל האויב עוד לפני קבוצת הפקודות הראשונה (קפ"ק 1) לקראת קרב ההתקפה.

במתארים קיצוניים של פעולה בעומק ללא אספקה יש לדעת כיצד לנצל אמל"ח שלל איכותי לשימוש כוחותינו. יש להימנע מהנוהג להשמיד מיד באופן אוטומטי כל נשק שלל שתופסים כוחותינו. והעיקר: על המפקדים ללמוד כיצד להתייחס ליעד שבו ערוך אויב לא סדור. לא לראות בו בהכרח מטרה שיש להמטיר עליה מיד עשרות טונות של חומר נפץ, אלא חידה שפתרונה יקל על השמדתה.

אשמח לקבל תגובות במייל: exrein@gmail.com

ההערה למאמר הזה מתפרסמת באתר הוצאת מערכות.

כשברשותם עזר המבוסס על ידע מתוצרת עצמית. הידע האוטונומי חשוב לא רק משום שהוא טרי, אלא בעיקר משום שידע שנלמד בחינוך ישיר עם השטח יהיה מוטמע הרבה יותר טוב אצל הפלוגות ואצל הלוחמים, והם יגיעו לקרב ההכרעה מוכנים הרבה יותר טוב מאשר מידע טקסטואלי או חזותי שנלמד מעזרים.

על בסיס המידע הטרי יכול המפקד לתכנן פשיטה גדודית או חטיבתית על היעד ולדעת היכן לרכז מאמץ וכיצד למצות את הכוח העומד לרשותו באופן המיטבי. ולא פחות חשוב: הגדוד יהיה מסוגל להעריך בכל שלב באופן מדויק את הנזק שנגרם לאויב: האם תשתיותיו הן על סף השמדה מלאה, או שעדיין יש ברשות האויב כך וכך נכסים שצריך "לפרק" בטרם ניתן יהיה להכריז שהמרחב טוהר.

ישנם אולי מי שיטענו כי המאמץ לאיסוף מל"ם (מודיעין למבצע) סותר את הדרישה לבצע את המשימות בזריזות, אך לא כך הדבר. גדוד שיקפיד לאיסוף מודיעין אוטונומי לפני מבצע אומנם צפוי להשקיע בכך כמה שעות, אך הוא יקצר באופן משמעותי את פרק הזמן הכולל שיידרש לו כדי לכבוש ולטהר את מערך האויב. כניסה לקרב על בסיס מידע חלקי, לא מעודכן ובעיקר גולמי ולא מוטמע יקרה מאוד, מאריכה את משך הזמן הנדרש לביצוע המשימה, שוחקת אמל"ח יקר וגורמת לנזק אגבי כבד. לעומת זאת, השקעת אנרגיה במהלך מקדים להשגת מידע חוסכת בסופו של דבר משאבים רבים ובעיקר זמן יקר. הלקח הוא שברמת הגדוד והחטיבה יש לוודא שגם אם אין די מודיעין חיצוני (אמ"ני), ניתן יהיה לייצר את המידע הזה באופן עצמי. אין כאן הכוונה ליציאה ידי חובה בהרמת משקפת או בהצבת תצפית, אלא בפיתוח המיומנות לתכנן ולהוציא לפועל מבצע גדודי לאיסוף מודיעין. על הגדוד "לרכוש" את המערך שעומד מולו ולזהות את מרכזי הכובד שלו לא רק באמצעות עזרים ומודיעין חיצוניים, אלא להתאמץ כדי להתחכך באויב בטרם ייצא להשמיד אותו.

יש דוגמאות היסטוריות למכביר למהלכים צבאיים מוצלחים בזכות השקעה מקדימה במבצעי מל"ם. ואם חושבים על זה עוד קצת, מבינים שבעצם לא תיתכן השמדה מלאה של אויב - וזה הרי ההישג המבצעי המצופה ולא כיבוש שטח - ללא מידע טרי ומהימן שיושג באופן אוטונומי מהשטח עצמו.

הלקח הזה דורש שינוי תודעתי, שכן במבצעי עזה האחרונים הורגלנו להפיל טון חומר נפץ ולירות שני פגזים על כל איתור חשוד. מעבר לעובדה שבמערכה מקיפה בלבנון לא תעמוד לרשות הגדודים אותה כמות אש שעמדה לרשותם ב"צוק איתן", הטלת חימוש רב על היעד תשמיד רק שיעור קטן מתשתיות האויב, והיא בוודאי אינה מקרבת את הגדוד להשלמתה של משימת הטיהור. אדרבה, כפי שאירע במאמץ נגד המנהרות בעזה, לעיתים המערכה באש רק מחמירה את האי-ודאות בנוגע למה שנדרש עוד לעשות ביעד כדי להשלים את המשימה.